

לאשמועינן.

מהו דתימא שעוה לפתילות נמי לא חזיא, שאסור גם לעשות פתילה משעוה.

קא משמע לך, בזה ששינינו "מכאן ואילך פסול שמנים", שאינו אסור השימוש בשעוה אלא בתורת שמן, אבל מותר לעשות ממנה פתילה⁽³⁾.

אמר רמי בר אבין: עטרנא, עיטרן — הוא פסולתא דזיפתא. שלאחר שיוצא מן העץ הזפת יוצאת ממנו זיבת פסולת הצלולה כשמן.

שעוה — היא פסולתא דדובשא. הפסולת הנשארת מהדבש [והיינו הדונג, שבתוכו הדבש].

כא-א והוינן בה: הא דאמר רמי בר אבין — למאי נפקא מינה? הא כולם מכירים את הזפת והשעוה.

ומשינינן: למקח וממכר, שהמוכר לחברו שעוה יכול לתת לו פסולתא דדובשא בלי לתקנה.

תנו רבנן: כל אלו המינים שאמרו במשנה — אין מדליקין בהן נר בשבת.

אבל, עושין מהן מדורה [כיון שהאש גדולה — כל אחד מבעיר את השני] — בין להתחמם כנגדה, בין להשתמש לאורה של המדורה בשבת.

ומותר לעשות כן בין אם עושה את המדורה על גבי קרקע, בין על גבי כירה [גירסת הרי"ף: על גבי מנורה].

ולא אסרו חכמים אלא לעשות מהן פתילה לנר בלבד.

שינינו במשנה: ולא בשמן קיק.

והוינן בה: מאי שמן קיק?

אמר שמואל: שאילתינהו לכל נחותי ימא, שאלתי ליורדי הים — מהו שמן קיק?

ואמרו לי: עוף אחד יש בכרכי הים וקיק שמו [בירושלמי, תני רבי ישמעאל: "ואת הקאת" זה הקיק. יפה עינים]. ומשמנו של העוף הזה אין מדליקים נר שבת.

רב יצחק בריה דרב יהודה אמר: שמן קיק הוא משחא דקאזא, שמן העשוי מגרעיני צמר גפן [כותנה].

ריש לקיש אמר: כעין אותו קיקיון דיונה הנביא.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי, אני ראיתי את קיקיון דיונה. ולצלוליבא [מין אילן סרקן] דמי. ומדפשקי — רבי, והוא גדל בביצות המים. ועל פום חנותא מרלן יתיה, ומדלים אותו על פתחי החנויות כדי שיעשה צל ויעשה ריח טוב. ומפריצידוהי מהגרעינים שלו, עבדי משחא שמן. ובענפוהי ניהון כל בריחי דמערבא, כל החולים שבמערבא נחים בצילו.

דבריהם. והקהילות יעקב מבאר את שיטתם של בני נרבונא שכל האיסור של עשיית פתילות משעוה הוא גזירת חכמים שמא ישתמש בשעוה

3. ראה בתוספות שהביאו דעת בני נרבונא שמותר להשתמש בנר שעוה להדלקה, רק באופן שמערכ בו גם שמן, והתוספות חלקו על